

12.02.2021 r.

Temat: Zdania złożone podrzędnie z imiesłowowym równoważnikiem zdania – KNO.

Podręcznik str. 170-173.

Uczeń:

- definiuje imiesłowowy równoważnik zdania,
- uzupełnia podane wypowiedzenia imiesłowowymi równoważnikami zdania,
- wymienia pytania, na jakie odpowiadają zdania podrzędne w podanych przykładach,
- przedstawia zdania na wykresach,
- poprawia wypowiedzenia z błędnym użyciem imiesłowowych równoważników zdania,
- wymienia warunki, jakie musi spełniać poprawnie skonstruowane wypowiedzenie z imiesłowowym równoważnikiem zdania,
- przekształca podane wypowiedzenia tak, aby powstały imiesłowowe równoważniki zdania.

Jak rozpoznać imiesłowowe równoważniki zdania?

Zamiast orzeczenia czasownikowego zawierają imiesłów przysłówkowy zakończony na „-ąc”

Chodząc po mieście, podziwiał piękne, zabytkowe ulice.

Zamiast orzeczenia czasownikowego zawierają imiesłów przysłówkowy zakończony na „-wszy” / „-wszy”

Wróciwszy wcześniej do domu, przypomniał sobie o telefonie do brata.

Przyszedłszy na spotkanie trochę wcześniej, obserwował tłum zbierających się gości.

Pamiętaj, że imiesłowowe równoważniki zdań wyodrębniamy od innych zdań przecinkami, np.:

Anna denerwowała się bardzo, **czekając na tramwaj**.
Anna, **czekając na tramwaj**, denerwowała się bardzo.

✉ Nowa wiadomość

- **Imiesłowy równoważnik zdania** to rodzaj wypowiedzenia składowego w wypowiedzeniu złożonym podrzędnie. W tym typie wypowiedzenia w zdaniu podrzędnym – zamiast osobowej formy czasownika – występuje imiesłów przysłówkowy współczesny lub uprzedni (samodzielnie lub wraz z określeniami).
- Imiesłów przysłówkowy współczesny nazywa czynności lub stany równoczesne z innymi czynnościami/stanami. Imiesłów przysłówkowy uprzedni nazywa czynności lub stany wcześniejsze od innych stanów/czynności.
- Na wykresie imiesłów przedstawiamy w postaci linii falistej.

Przykłady:

Marcin szedł, robiąc dużo hałasu. (czynności jednoczesne)

Przekroczył próg, zrobiwszy kilka kroków. (imiesłów nazywa czynność wcześniejszą)

- Imiesłowy równoważnik zdania należy oddzielić przecinkiem od reszty wypowiedzenia – podobnie jak oddzielasz od siebie inne wypowiedzenia składowe w zdaniu złożonym podrzędnie. Dotyczy to również bardzo krótkich wypowiedzeń, np. *Śpiewał, fałszując.*

Wstaw przecinki w odpowiednie miejsca w zdaniach.

Patryk wracając z treningu spotkał Monikę.

Zjadłszy obiad pozmywała naczynia.

Marcin rozmawiając z Klaudią przez telefon bębnił palcami w stół.

Dyrektor podpisawszy ten kontrakt uratował firmę od bankructwa.

Okłamałem Magdę nie chcąc sprawić jej przykrości.

Dziś rano jedząc śniadanie podziwialiśmy wschód słońca.

Agnieszka odetchnęła z ulgą znalazłszy telefon w torebce.

Uczniowie widząc zdenerwowanie nauczyciela postanowili zachowywać się grzecznie.

Przygotowawszy prezentację położyła się spać.

Jak uniknąć błędów przy tworzeniu wypowiedzeń z imiesłowami?

Kto gotował? On!

Kto wybił? Zegar

Gotując obiad, zegar wybił godzinę trzecią.

Pamiętaj:

Jedna osoba,
jeden czas

zdanie z imiesłowem przysłówkowym
współczesnym

Gotując obiad, usłyszał zegar wybijający godzinę trzecią.

- w obu zdaniach składowych musi występować **ten sam** podmiot – wykonawca czynności
- czynności opisywane w zdaniu nadrzędnym i w zdaniu podrzędnym z imiesłowem przysłówkowym **współczesnym** są **jednoczesne**

Pamiętaj: Oddziel przecinkiem imiesłowny równoważnik zdania od drugiego zdania składowego.

Ten sam czas?

Myjąc włosy, prasowała ubrania.

Pamiętaj:

Jedna osoba,
różne czasy

zdanie z imiesłowem przysłówkowym
uprzednim

Umywszy włosy, prasowała ubrania.

- w obu zdaniach składowych musi występować **ten sam** podmiot – wykonawca czynności
- czynność wyrażona za pomocą imiesłowa przysłówkowego **uprzedniego** zdarzyła się **wcześniej** niż ta, o której mowa w zdaniu nadrzędnym